

echter niet langs drukke wegen zoeken, want daar geeft Speenkruid heusch zeer zelden zaad, om de doodeenvoudige reden, dat haast alle boterbloempjes door de handen van jeugdige bloemenminnaars afgeplukt worden.

De IJpolder waar ik ze vond, levert echter in

Onze jonge vriend Raad is weer eens degelijk aan den gang geweest; we zijn trotsch op zoo'n leerling, die maar een enkele mededeeling over de zeldzaamheid van speenkruidzaad van ons noodig had, om stilletjes aan 't werk te trekken en bovenstaand succes te behalen. Al is in deze raadselachtige speenkruidvraag een man als de beroemde H. Müller hem vóór geweest (zie Knuth II blz. 32 en de *Opmerking* op blz. 19), dit doet weinig af of toe aan de groote waarde van zulke onderzoekingen voor de waarnemers zelve.

letterlijken zin, menig veld voor onderzoekingen.

In een volgende aflevering hoop ik nog eens mee te deelen, hoeveel van de twaalf zaadjes er in 't geheel opkwamen en hoe 't mijn kiemplantjes verder verging bij 't opwassen.

A'dam, Febr. '99.

CHRISTIAAN H. J. RAAD.

H.

Een Jacht op den Zee-Arend (*Haliaeetus Albicilla*.)

Een in ons land zeldzame vangst.

Dezer dagen had ik gelegenheid kennis te maken met een merkwaardigen jager, tevens jachttopziener, die, in dienst van een der Zuid-Hollandsche Edelen, welke hun buitengoederen hebben aan den schoonen, boschrijken, straatweg van den Haag naar Leiden, het in zijne betrekking zelden voorkomend geval beleefde, niet alleen om een schot te kunnen richten op een arend, maar ook, den vogel *in de vlucht* te treffen. Het daarna levend bemachtigde dier is thans in den Haagschen Dierentuin te zien, waar ik den armen koninklijken gevangene, ik moet het wel zeggen, in een armzalig hokje aantrof, dat ik echter geneigd ben, slechts als zijn voorloopig verblijf aan te zien. Hij was vergeleken bij twee in denzelfden tuin aanwezige rasgenooten, van bijzondere grootte. Zijn „vlucht” of grootste vleugelspits-afstand, na de vangst gemeten, was 2,05 M. (*niet* zooals een courant schreef: 2,50 M.); dat is slechts 15 cM. minder dan die van een voorheen op het Huis te Baak bij Zutphen aan wijlen den Baron VAN DER HEIDEN behoorenden Kaalkoppigen Gier, welke na zijn dood in mijns vaders verzameling van opgezette vogels, enz. werd opgenomen. (Zie mijne Verhandeling over Vogels in *De Vogelwereld* jrg. 1894). Onder zijn rasgenooten was de hier behandelde arend dus zeker een, die meê geteld mocht worden. Daar ik nu belangstelde in deze bijzondere vangst, begaf ik mij met den in een courant (*N. v. d. Dag* van 11 Febr. 1899) genoemden jager, H. M. DE JONG, in briefwisseling. Hij beloofde mij te komen en zulks is nu geschied. Ik acht het van hem verkregen verhaal der vangst merkwaardig genoeg, om het aan de *Levende Natuur* ter opname aan te bieden. Ziehier wat de in manchester jagerdracht gekleede man, met zijn open en waarheidlievend gelaat, ons aan onzen koffiedisch verhaalde.

Op 4 Februari j.l. was de genoemde jager en jachttopziener, op het mede aan zijnen heer (D. J. G. J. Baron van Pallandt) behoorende landgoed „Meijndel,” onder de Gemeente Wassenaar, bezig op konijnen te jagen. Het was namiddag, als wanneer deze dieren meestal buiten hunne holen zijn. Daarom besloot hij een stuk jachtterrein door drie helpers te laten afdrijven en zich zelf, tot vuren gereed, op zeker punt op post te stellen in afwachting houding. Langs een dijkachtige verhooging gaande, die, aan zijne rechterhand met hooge dennen begroeid was, terwijl aan zijne linkerhand een, met vlechtwerk tegen de konijnen beschut, weiland lag, hoorde hij, de blijkbaar op alles acht gevende jager, een paar eksters in die dennen schateren, wat hem aandachtig deed opzien. Plotseling ontwaart zijn oog, boven die dennen, een vliegende adelaar, die zijn koers zoodanig nam, dat hij weldra de weide zou zijn overgestoken. Er

was geen tijd te verliezen! Een snelle, twijfelachtige overweging of de hagel (No. groote 6), waarmede zijne patronen geladen waren, wel voldoende zouden zijn om, op dien afstand, op een arend te schieten, maakt plaats voor een snel besluit en „op den aanslag”, (dat is zonder het bewegende doelwit met den loop van het geweer te volgen) knalt het schot. Zichtbaar getroffen begint de koninklijke vogel kringswijze, maar niet snel, te dalen en kwam ten slotte op het genoemde, met metaal-vlechtdraad afgezette weiland zachtkens neder, waar hij zich, loopend, naar den rand begaf en te vergeefs trachtte met zijn breeden, scherpen snavel een opening daarin te maken. Inmiddels kwamen over de duinen hier en daar de opgejaagde konijnen aansnellen. Een tweede schot van den jager legde een dier knaagdieren neder. Verschrikt van dit vlakbij gelost schot begon de arme, inderdaad reeds gevangen arend sneller heen en weder te loopen, in welke beweging hij nu juist niet uitmunt. De jager stond gereed om, mocht de vogel soms een sprong over het vlechtwerk wagen, door een tweede, nu op korter afstand zooveel zekerder schot, een eind aan het leven van zijn slachtoffer te maken, toen zijne drie helpers op het tooneel verschenen.

Nu beval de jager, na met hen het weiland te zijn binnen gegaan, den vogel aan de vier zijden te omstellen. Bedaard in hunne bewegingen, werd de arend al meer en door hen omsingeld. Eindelijk pakt de twee zijdelings gestelden ieder een vleugel, die de vogel wellicht tot een vluchtpoging uitsloeg; de in front geplaatste jager leidde de aandacht van het dier af door handbewegingen bij den snavel, en de vierde, achter den vogel geplaatst, sloeg handig een touw om de beide pooten, dat hij langzaam aantrok, aldus de scherpe klauwen buiten gevecht stellende. Zoo was de vogel dan bemachtigd en werd hij door een der vier mannen op den linkerarm genomen, daarbij de beide vleugels omklemmende, terwijl de rechterhand tevens de gebonden pooten in bedwang hield. Het schijnt, dat de vogel zich weinig tegen dit vervoer te weer heeft gesteld; alleen was de vracht vooral door den linkerarm van den drager gesteund, gedurende den één-uurs-marsch naar den Huize „Duinrell,” de woning van Baron van Pallandt, op den duur niet zonder bezwaar geweest. Daar aangekomen werden de pauwen uit hun wel voorziene volière gejaagd en de arend er in geplaatst. Het voor zulk een dier meest-uitgezochte voedsel, gehakt paardevleesch, enz. liet hij met waardigheid of wellicht nog te goed verzadigd, zoo niet uit verdriet, onaangeroerd. Later werd de merkwaardige vogel door den Baron aan den Haagschen Dierentuin afgestaan. Reeds van meer dan ééne zijde was, nadat de dagbladen

het feit wereldkundig hadden gemaakt, aanbieding op aanbieding, één van f 25, aan den jager gedaan, om den bemachtigden vogel te koopen.

En wat vernam ik van de verwonding? Reeds in den Dierentuin vertelde mij de oppasser, wien ik het hok zag schoonmaken, dat hij geen wond aan den vogel ontdekt had. De heer De Jong had dit evenmin, doch deze vermoedde dat een hagelkorrel (of meerdere tegelijk?) den vogel in den rechtervleugel zou getroffen hebben en aldaar „een slagpees gescheiden,” want het dier liet dien vleugel, na op het weiland neêrgekomen te zijn, een weinig hangen. Er moet althans een reden zijn geweest, waarom het dier, tegen zijn oorspronkelijk plan in, naar beneden kwam, en waarom het later niet weder op- en wegvloog. Maar van een bloedende wond was niets te bemerken. Wel had de jager eerst gemeend, dat den vogel bloed uit den bek liep, wat een inwendige verwonding van meer edele deelen zou verraden hebben; maar bij nader inzien was dit van een stuk niet geheel verzvolgen konijnenvleesch afkomstig, dat

gedeeltelijk nog uit den bek hing, toen de arend daalde

Hoe het zij, het was een mooi jagerstukje! Heb ik ook minder op met de jacht op weerlooze hazen en konijnen, waarmede den benadeelden landman door onze jachtwet geen open strijd gegund wordt, met dergelijke grootere roofdieren, die zelfs voor kinderen niet geheel gevaarloos kunnen geacht worden, den strijd aan te binden, blijft altijd een moedige daad, vooral wanneer daarbij de roover zóó netjes, als hier, en met behoud van zijn leven, wordt ingepakt. Mogen wij er echter bij de Directie van den Haagschen Dierentuin op aandringen, aan dezen voorheen-lucht-en-wolken-bewoner een ietwat voegzamer, ruimer verblijf aan te bieden? Het zou zeker alle vogelvrienden genoeg doen, den „Koningsarend,” zooals sommigen hem noemen, desnoods met zijne kornuiten, nog eens eenige vleugelslagen te zien doen, waartoe hem thans de ruimte ten eenenmale ontbreekt.

H. J. H. GRONEMAN, Oud Leeraar M. O.

Opmerkingen bij het lezen van „De Levende Natuur.”

Dr. A. C. Oudemans, leeraar aan de H. B. S. te Arnhem, biedt ons aan een doorlopende reeks notities te geven bij alles wat zijn aandacht trekt in ons tijdschrift, en dat zijns inziens verbetering, aanvulling of toelichting behoeft, met de 1ste aflevering van den 1sten jaargang te beginnen.

Natuurlijk zijn wij zeer verblijd met dit blijk van belangstelling en deze welwillende medewerking; en niet alleen wij, ook onze jonge lezers en medewerkers zullen het stellig op prijs stellen, dat een deskundige aanvult of verbetert, wat er naar zijn oordeel onnauwkeurig of onvolledigs in onze en hunne mededeelingen mocht schuilen. Het is immers ons allen om waarheid en wetenschap te doen, en een deskundig en objectief beschouwer ziet allicht een fout of een leemte, die wij bij onze waarnemingen niet opmerkten.

Moge het voorbeeld van Dr. Oudemans vele navolgers vinden; en al is 't dan niet in een doorlopende reeks, zooals deze heer zich voorneemt te doen, wij verzoeken alle deskundigen op natuurhistorisch gebied, die het nut in-zien van het meer algemeen bekend en bemind maken van de natuur bij ons volk en in 't aanmoedigen tot natuurstudie, zooals wij dit doen, ons hun opmerkingen en terechtwijzingen niet te sparen.

H.

(Deel I, blz. 8, kolom 2, iets boven 't midden), *Wat verstaat men onder zangvogels?* — Ja, dat is niet zoo gemakkelijk te zeggen. In de schoolboekjes over Dierkunde vindt men meestal de volgende verklaring: Vele vogels komen in een aantal kenmerken zóó met elkaar overeen, dat ze te zamen een „orde” vormen. Zoo heeft men de orde der loopvogels, die der zwemvogels, enz. Heeft men nu ongeveer de helft

der bekende vogels in „orden” samengebracht, dan houdt men nog de grootere helft over, en deze bieden zoo enorm veel verschillen aan, dat men met de handen in 't haar zit, en er eenvoudig één orde van maakt, die der zangvogels, want de meeste zingen toch! In waarheid, zoo is het! Een beschrijving te geven van de groep der zangvogels is niet te doen! Het zijn de vogels, die overblijven, wanneer men de loopvogels, de duikervogels, de roeivoetvogels, de (dag-)roofvogels, de ooievaarvogels, de flamingo's, de eendachtigen, de pinguins of vetganzen, de stormvogels, de meeuwachtigen (meeuwen en alken), de plevierachtigen, de kraanvogels, de rallen, de hoenders, de duiven, de papegaaien, de scharrelaarachtigen (scharrelaars, geitemelkers, uilen), de koekoekvogels en de ijsvogelachtigen (ijsvogels, wespdiëven, hopen en neushoornvogels) afgezonderd heeft!

Welke vogels behooren nu tot de zangvogels? — Een heele boel; meer dan 6000! Men heeft ze gemakkelijk in een aantal „onderorden”, „familiën”, enz. verdeeld. De voornameste zijn wel de gierzwaluwen, de kolibri's, de toekans of pepervreters, de spechten, de liervogels van Nieuw-Holland, de rotshanen, de paradijsvogels, de kraaien, de spreeuwen, de wielewaals, de troepialen, de tanagra's, de wevers, de vinken, de leeuwrikken, de kwikstaarten, de boomkruipertjes, de pestvogels, de klauwieren, de meezen, de goudhaantjes, de honigvogels, de winterkoninkjes, de waterspreuwen, de zangers, de lijsters, de vliegevangens en de zwaluwen.

De orde der *zwemvogels* bestaat niet meer, vroeger rekende men hiertoe de duikervogels, de roeivoetvogels, de flamingo's, de eendachtigen, de pinguins, de stormvogels en de meeuwachtigen.

De (dag-)roofvogels en de uilen of nachtroofvogels worden nu door zeer vele dierkundigen, als geheel niet aan elkaar verwant, gescheiden. Te zamen vormden zij de orde der *roofvogels*.

De ooievaarvogels, plevierachtigen, kraanvogels en rallen werden vroeger vereenigd onder den naam van *stellloopers*.

Schreeuwvogels was de naam eener „orde” (volgens weer anderen die eener „onderorde”) waarin men de scharrelaars, geitemelkers, ijsvogelachtigen, gierzwaluwen en kolibris samenbracht.